

[Helge Larsen.]

beder den højtærede socialminister have opmærksomheden henvendt på dette problem.

Jeg må måske i samme forbindelse nævne det ønskelige i, at der udarbejdes — hvis det ikke allerede er sket, hvad jeg ikke er ganske klar over — en plan for udbygningen af hele åndssvageforsorgen med de bygninger og institutioner, som er nødvendige; at de er nødvendige, viser pladsmangelen; det ses også af behovet for eksternatskoler. Det er blevet nævnt her bl. a. af det ærede medlem hr. Skov Jørgensen, at i de senere år er tilgangen til åndssvageforsorgen fortrinsvis kommet fra den gruppe af åndssvage, som intelligensmæssigt ikke ligger så forfærdelig langt under sin kerne, hvorimod de svære tilfælde af åndssvaghed tidligere har været erkendt fuldt ud af forsorgen. Det gør vel, at spørgsmålet om undervisning og oplæring af de åndssvage må være noget af det centrale i den kommende åndssvageforsorg og også i lovforslaget her.

Lovforslaget foreslår jo gennemført, som det allerede er nævnt, undervisnings- og oplæringspligt for åndssvage. Jeg finder det fuldstændig rigtigt og korrekt at gøre det. Erfaringerne fra eksternatskolerne viser jo, at vel kan åndssvaghed ikke helbredes, men børn, der i tide får den rette undervisning og hjælpes på rette måde, bliver i stand til at klare sig, i mange tilfælde endda i stand til at kunne gå ind i erhvervslivet. Jeg er tilbøjelig til at tro, at man gennem eksternatskolerne i mange tilfælde kan hjælpe børn til at klare sig selv, som måske tidligere ville være endt under varig forsorg.

Spørgsmålet om undervisnings- og oplæringspligtens længde har været nævnt her. Jeg er tilbøjelig til at gå ud fra, at det, der her er foreslået, er det rigtige. Det erkendes fra alle sider, at der skal gives de åndssvage børn de uddannelsesmuligheder, som de har brug for, for så vidt de er undervisningsmulige.

Om længden fra det 7. til det 18. år for denne undervisnings- og oplæringspligt er den helt rette, kan naturligvis diskuteres, men jeg tror, man må erkende — ligesom det er gjort for døve børn, taledidende og blinde børn — at også de åndssvage børn

har behov for en længere undervisnings- og oplæringstid end andre. Netop når det understreges, at der ikke blot er tale om undervisning, men også om oplæring, er der dermed sagt, at det ikke blot er skolegang, men en forberedelse til overgang til erhvervslivet, der er tale om. Men jeg føjer til, at når jeg accepterer en så lang undervisnings- og oplæringspligt, gør jeg det ud fra den forudsætning, at bestemmelsen om dispensation må kunne bruges, sådan at unge, der har mulighed for at komme i lære eller få en eller anden plads, også vil kunne opnå dispensation. Jeg gør det ud fra den betragtning, at undervisnings- og oplæringspligten jo har til formål at hjælpe de unge bedst muligt i gang.

Det ærede medlem hr. Skov Jørgensen var inde på spørgsmålet om, hvorvidt eksternatskolerne rettelig hører hjemme under socialministeriet eller under undervisningsministeriet. Jeg vil helst overlade dette spørgsmål til nærmere drøftelse i udvalget. Det forekommer mig, at det blev lagt op i et lidt højt plan, når det ærede medlem hr. Skov Jørgensen slog fast, at børnene i 7 års alderen deles mellem to ministerier. Der sker naturligvis formelt en deling, men jeg tror, hverken børn eller forældre føler det som en deling mellem to ministerier. Det må være det spørgsmål alene, der har betydning: hvad er mest hensigtsmæssigt? Og det erkender jeg at jeg ikke med de oplysninger, jeg har på indværende tidspunkt, er i stand til at afgøre.

Endelig har jeg et par bemærkninger at gøre om tvangsmomentet. Der er jo, hvad jeg betragter som meget glædeligt, sket den ændring i dette lovforslag, at tvangsmomentet er blevet meget væsentligt reduceret. Man har mulighed for over for åndssvage børn at anvende børneforsorgslovens bestemmelser og børneværnene, og det må vist findes at være rimeligt. Hvad angår åndssvage over 18 år, er forholdet det, at man fremtidig vil kunne tvangsindskrive dem under forsorg, hvis de er farlige for retssikkerheden — og det vil alle formentlig acceptere som rigtigt — og at det samme kan gøres, hvis de pågældendes tilstand og forhold indebærer, at undladelse af forsorg vil medføre væsentlige ulemper for de pågældende selv. Der er altså ikke tale